

بررسی و تحلیل وضعیت تربیت بدنی و ورزش با تأکید بر
احکام برنامه‌های پنجگانه توسعه

معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات فرهنگی

کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل: ۱۴۵۱۹
آبان‌ماه ۱۳۹۴

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۲.....	بررسی و تحلیل وضع موجود و چالش‌های پیش‌روی تربیت‌بدنی و ورزش
۱۹.....	ارزیابی احکام پنج دوره برنامه‌های توسعه مرتبط با تربیت‌بدنی و ورزش
۲۳.....	چالش‌ها و مشکلات بخش تربیت‌بدنی و ورزش
۲۶.....	پیشنهادها
۲۸.....	منابع و مآخذ

بررسی و تحلیل وضعیت تربیت‌بدنی و ورزش با تأکید بر احکام برنامه‌های پنجگانه توسعه

چکیده

در آستانه تدوین برنامه ششم توسعه، ضروری است در حوزه تربیت‌بدنی و ورزش، با بررسی و تحلیل وضع موجود و عملکرد گذشته نسبت به کاستی‌های برنامه‌های قبل و بهره‌گیری از نقاط قوت آن اقدام نمود. لذا در این گزارش سعی شده تحلیلی از وضع موجود و چالش‌ها ارائه گردد. برای این منظور محورهایی که در واقع بیانگر عملکرد می‌باشد موردنظر قرار گرفته است که در جدول مربوطه منعکس است. به‌طوری که در این جدول ملاحظه می‌شود، سه دوره سال ۱۳۸۳ (به‌عنوان سال پایه)، پایان برنامه چهارم به‌عنوان عملکرد برنامه مذکور و نیز برنامه پنجم که مرتبط با سال ۱۳۹۳ می‌باشد مورد توجه واقع گردیده که از یافته‌های آن میزان مشارکت زنان و مردان در برنامه‌های ورزش همگانی و نیز ورزش روستایی و عشایری مشخص شده و بیانگر رشد این ورزش‌ها نسبت به سال پایه می‌باشد. در ورزش قهرمانی زنان و مردان هرچند در برنامه چهارم تعداد ورزشکاران بیش از سال پایه بوده، لکن در برنامه پنجم این تعداد کاهش یافته است و مدال‌آوری از رشد بسیار خوبی برخوردار بوده که بیانگر توجه به کیفیت و نه کمیت است. از نقاط قوت در برنامه پنجم میزان مشارکت دانش‌آموزان در برنامه‌های ورزشی است که به سه میلیون و پانصد هزار نفر رسیده و رشد بسیار خوبی داشته است. میزان مشارکت دانشجویان نیز افزایش داشته که بیانگر توجه به این ورزش‌هاست. ورزش‌های قهرمانی جانبازان و معلولان نیز از رشد کمی و کیفی برخوردار بوده است. آنچه قابل توجه است در سال ۱۳۸۳ سرانه ورزشی ۰/۴ مترمربع بوده که در برنامه پنجم به ۰/۶ مترمربع افزایش یافته که حاصل افزایش اعتبارات در طول ده سال گذشته و اتمام بسیاری از پروژه‌های نیمه‌تمام است. لکن هنوز پروژه‌های فراوانی در دست اجرا می‌باشد که ضروری است در برنامه ششم مورد عنایت قرار گیرد.

از نکات دیگر مورد بررسی، احکام برنامه‌های اول تا پنجم است که از یافته‌های آن رسیدن به بسیاری از اهداف مانند رشد ورزش همگانی، قهرمانی، بانوان، جانبازان و معلولان و... می‌باشد. لکن بعضی از احکام به دلایل مختلف اجرایی نشده که از جمله می‌توان به خصوصی‌سازی ورزش موضوع حکم بند «ز» ماده (۱۱۷) قانون برنامه چهارم توسعه اشاره داشت، ضمن آنکه تبصره ذیل ماده (۱۳) قانون برنامه پنجم توسعه به‌رغم تأکید قانونگذار مبنی بر عدم هزینه از اعتبارات دولتی اجرایی نشده و شرکت‌ها و دستگاه‌ها، به‌خصوص دستگاه‌های صنعتی از محل اعتبارات دولت برای ورزش حرفه‌ای هزینه می‌نمایند که قابل بررسی دستگاه‌های نظارتی است. ماده (۱۴) قانون برنامه پنجم توسعه

درخصوص واگذاری زمین ازسوی وزارت جهاد کشاورزی نیز اجرایی نشده و صرفاً در بعضی از شهرستان‌ها واگذاری‌های زمین برای پروژه‌ها صورت گرفته است که این نیز قابل توجه در برنامه ششم توسعه می‌باشد تا امکان رفع معضلات مرتبط با زمین‌های ورزشی به‌خصوص برای بخش خصوصی برطرف شود.

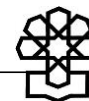
در ضمن در این گزارش به مشکلات و چالش‌های اساسی در زمینه ورزش همگانی و حرفه‌ای، ضعف در اجرا و زیرساخت‌های ورزشی، موانع ورزش همگانی، مشکلات مالی و اعتباری و مسائل و مشکلات آموزشی و فرهنگی اشاره گردیده تا در برنامه ششم توسعه مورد نظر قرار گیرد. در پایان پیشنهادهایی در جهت احکام مورد نیاز ورزش در برنامه ششم که جنبه توصیه‌ای داشته ارائه گردیده تا در هنگام پیشنهاد احکام، از حیث تقنینی مورد نظر قرار گیرد.

مقدمه

با توجه به اهمیت و رعایت اصول برنامه‌ریزی، از آنجا که در تدوین برنامه‌های میان‌مدت ضروری است عملکرد و وضع موجود بخش‌های مورد نظر بررسی شوند و نیز مشکلات و نارسایی‌های برنامه‌های قبلی در جهت تدوین برنامه‌ای قابل قبول و اجرا، شناخته شود، در آستانه تدوین و تصویب برنامه ششم توسعه ضروری است تا بخش تربیت‌بدنی و ورزش که به‌عنوان یک موضوع فرهنگی نقش مهمی در توسعه جامعه دارد و فعالیت‌ها و دستاوردهای آن علاوه بر پیامدهای آشکار فرهنگی و اجتماعی در بسیاری از جنبه‌های ملی و فراملی اثربخش است، مورد مطالعه و بررسی و ارزیابی قرار گیرد تا بر آن اساس و شناخت کافی از عملکرد بخش و نقص احتمالی قوانین قبلی، امکان برنامه‌ریزی پنج‌ساله با تدوین راهبردهای مناسب و سیاست‌های اجرایی و برنامه‌های عملیاتی، با توجه به امکانات فراهم گردد و رشد و توسعه تربیت‌بدنی و ورزش که مورد انتظار مردم و مسئولان است را شاهد باشیم. ازاین‌رو در گزارش حاضر وضع موجود و تحلیل آن و چالش‌های فرارو و نیز تحلیل احکام برنامه‌های پنج‌گانه و همچنین بررسی اجمالی عملکرد بخش در برنامه پنجم، مورد توجه واقع شده است.

بررسی و تحلیل وضع موجود و چالش‌های پیش‌روی تربیت‌بدنی و ورزش

به‌منظور بررسی و تحلیل وضع موجود ضروری است ابتدا محورها و اهداف کمی بخش تربیت‌بدنی و ورزش مورد بررسی قرار گیرد. ازاین‌رو **جدول ۱ بدین منظور تهیه گردیده** که بیانگر عملکرد مربوطه در برنامه سوم (سال پایه)، پایان برنامه چهارم توسعه و سال چهارم برنامه پنجم است.

بررسی و تحلیل وضع موجود

به طوری که در جدول ۱ نشان داده شده است، میزان مشارکت زنان و مردان در برنامه‌های ورزش همگانی از ۵,۶۳۰,۰۰۰ نفر سال پایه به ۱۴,۷۹۰,۰۰۰ نفر در پایان برنامه چهارم توسعه و ۱۸,۱۲۶,۳۰۷ نفر در سال ۱۳۹۳ (سال چهارم برنامه پنجم توسعه) رسیده است که از رشد بسیار خوبی برخوردار بوده و در راستای ماده (۱۳) قانون برنامه پنجم توسعه و تحقق آن است. در این زمینه لازم به ذکر است که این تعداد مشتمل بر فعالیت‌های گروه‌های مختلف است و حدود ۲۴ درصد جمعیت کل کشور را تشکیل می‌دهد.

یکی دیگر از محورهای عملکرد بخش، میزان مشارکت در ورزش روستایی و عشایری می‌باشد که در این زمینه از ۷,۵۰۰ نفر تحت پوشش به ۲۴۵,۷۲۸ نفر در برنامه پنجم توسعه بالغ گردیده است. این ورزش‌ها نیز در راستای احیای ورزش‌های بومی و محلی و نیز همگانی کردن ورزش صورت گرفته و از نکات مثبت در طول سال‌های برنامه‌های چهارم و پنجم می‌باشد. ضمن آنکه در این زمینه اقدامات نسبتاً مناسب ولی ناکافی برای ایجاد اماکن مورد نیاز در روستاها نیز صورت گرفته که علت آن تأمین اعتبار برای ورزش‌های روستایی در قوانین بودجه سالیانه بوده است.

از دیگر اهداف و محورهای بخش تربیت‌بدنی و ورزش، میزان مشارکت زنان در ورزش قهرمانی می‌باشد. به طوری که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود تعداد افراد تحت پوشش ورزش بانوان در سال پایه ۱۳۸۳ از ۴۸۹,۴۱۶ نفر به ۷۸۴,۶۸۹ نفر در پایان برنامه چهارم توسعه رسیده که از رشد مناسبی برخوردار بوده است. لکن در سال ۱۳۹۳ این تعداد نسبت به پایان برنامه چهارم کاهش یافته که نمی‌توان آن را مثبت ارزیابی نمود. هرچند که این تعداد نسبت به سال ۱۳۸۳ تعداد ۹۰,۶۱۵ نفر افزایش نشان می‌دهد، لکن کاهش آن در برنامه پنجم قابل تأمل می‌باشد که به نظر می‌رسد علت آن آمار ارائه شده در اواسط سال ۱۳۹۳ است و این تعداد در پایان برنامه پنجم توسعه افزایش یابد، ضمن آنکه ایجاد ضوابط جدید آمارگیری و حذف برخی از آمارهای برنامه‌های قبل نیز از دیگر عوامل است.

بند «۴» جدول ۱ میزان مشارکت مردان در ورزش قهرمانی را نشان می‌دهد. این تعداد از ۱,۱۲۷,۳۳۰ نفر در سال پایه ۱۳۸۳ با افزایش ۸۶,۱۵۵ نفر به تعداد ۱,۲۱۳,۴۸۵ نفر در سال ۱۳۹۳ رسیده است که نشانگر جذب بیشتر ورزشکار در برنامه پنجم نسبت به سال پایه می‌باشد. لکن افراد تحت پوشش نسبت به برنامه چهارم بیش از برنامه پنجم بوده که علت آن را می‌توان انتزاع برخی از فدراسیون‌ها از ورزش قهرمانی و پیوستن آنها به ورزش همگانی دانست. ضمن آنکه آمار واصله مرتبط با سال ۱۳۹۳ می‌باشد که در صورت ارائه آمار در پایان برنامه پنجم توسعه (۱۳۹۴) احتمالاً رشد خواهد داشت.

از دیگر محورهای عملکرد بخش که حاصل فعالیت‌های ورزش قهرمانی در ابعاد مختلف می‌باشد، تعداد مدال‌های کسب شده امیدین بین‌المللی است. به‌طوری که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود، تعداد مدال‌های کسب شده از برنامه سوم به‌عنوان سال پایه با ۸۵۵ مدال به ۱,۱۲۴ و ۱,۷۶۹ مدال در سال‌های برنامه چهارم و پنجم رسیده است که مشتمل بر مدال‌های آسیایی، پاراآسیایی، المپیک، پارالمپیک و جهانی می‌باشد و از رشد بیش از دو برابر نسبت به سال پایه برخوردار است. این رشد نشان‌دهنده توجه به کیفیت و علمی کردن ورزش قهرمانی و نیز اجرای هدفگذاری صورت یافته در چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور دایر بر کسب مقام اول در منطقه و همچنین اجرای ماده (۱۳) قانون برنامه پنجم و نیز ماده (۱۱۷) قانون برنامه چهارم می‌باشد. در این خصوص لازم به ذکر است که حضور بیشتر بانوان در رشته‌های قابل حضور و منطبق با ارزش‌ها و نیز تعداد بیشتر رشته‌های مردان در حضور بین‌المللی نیز از جمله موفقیت‌های مدال‌آوری می‌باشد. ضمن آنکه قابل توجه است که در برخی از رشته‌ها مانند والیبال، بسکتبال و فوتبال و تکواندو ایران توانسته است که علاوه بر رتبه اول در منطقه، در آسیا نیز مقام اول را کسب کند و پا به عرصه جهانی بگذارد. لذا در این زمینه عملکرد مثبت و روبه رشد ارزیابی می‌شود.

ورزش دانش‌آموزان و ارزیابی عملکرد آن در اثربخشی کامل مجموعه ورزش کشور از اهمیت خاصی برخوردار است. زیرا پایه جذب به ورزش و کسب مهارت و علاقمندی در سنین کودکی صورت می‌گیرد و حاصل آن به همگانی کردن ورزش و توسعه ورزش قهرمانی منعکس می‌شود. از این رو یکی از محورهای قابل توجه در جدول ۱ میزان مشارکت دانش‌آموزان در برنامه‌های ورزشی ذکر شده، تا میزان پیشرفت آن قابل توجه گردد. به‌طوری که در بند «۶» جدول مذکور ملاحظه می‌شود این میزان از ۲,۵۸۱,۹۸۸ نفر در سال پایه ۱۳۸۳ با رشد نسبتاً مطلوب و مناسب در برنامه چهارم به ۲,۶۱۴,۷۸۳ نفر و در برنامه پنجم به تعداد ۳,۵۰۰,۰۰۰ نفر رسیده است که رشد ۷۴ درصدی را نشان می‌دهد. این تعداد حدود ۲۹ درصد دانش‌آموزان است که هرچند رشد خوبی می‌باشد، لکن امکان جذب دانش‌آموزان بیشتر با توجه به اهمیت ذکر شده وجود دارد که نیازمند توجه به ورزش مدارس در برنامه ششم توسعه و برنامه‌ریزی مناسب‌تر می‌باشد. در مجموع این فعالیت مثبت ارزیابی شده و دقیقاً در اجرای اهداف برنامه چهارم و نیز پنجم توسعه مبنی بر همگانی کردن ورزش می‌باشد.

ورزش دانشجویی نیز از محورهایی است که در جهت جذب دانشجویان و جلوگیری از قطع رابطه فعالیت‌های ورزشی در دوره انتقال از ورزش دانش‌آموزی و دبیرستان به دانشگاه و نیز توسعه ورزش همگانی و قهرمانی اهمیت دارد. به‌طوری که در بند «۷» جدول ۱ ملاحظه

می‌گردد، ورزش دانشجویان و میزان مشارکت آنان در برنامه‌های ورزشی علاوه بر دروس تربیت‌بدنی، دارای افزایش بوده است. به‌نحوی که از تعداد ۱۰۴,۹۶۰ نفر دانشجوی ورزشکار به ۳۳۱,۵۶۷ نفر در برنامه چهارم و ۳۶۵,۹۰۸ نفر در برنامه پنجم توسعه بالغ گردیده و از رشدی معادل ۲۹ درصد برخوردار می‌باشد و از نکات مثبت عملکرد این ورزش در طول سال‌های برنامه چهارم و پنجم بوده و در جهت احکام مربوطه در این برنامه‌ها صورت گرفته است. لکن با توجه به تعداد دانشجویان، در صورت ایجاد امکانات لازم و توجه بیشتر، توسعه این ورزش‌ها را بیش از برنامه‌های گذشته می‌توان در برنامه ششم انتظار داشت.

یکی از فعالیت‌های مهم و اصلی در حوزه ورزش کشور، ورزش جانبازان و معلولان است. ورزش این قشر از جامعه از ابعاد مختلف، بسیار پراهمیت است. زیرا علاوه بر آنکه باعث جلوگیری از خمودی و افسردگی می‌گردد، باعث مطرح شدن آنان و نشاط و شادابی و در نهایت اثربخشی در جامعه می‌شود، از این‌رو جوامع بین‌المللی به ورزش معلولان نگاه ویژه‌ای داشته و بازی‌های پاراآسیایی و نیز پارالمپیک در تقویم ورزشی کمیته بین‌المللی و کمیته المپیک آسیایی قرار داده شده است که هر چهار سال یکبار برگزار می‌گردد و معلولان و جانبازان کشور نیز سهم مهمی در آن دارند و مقامات و مدال‌های خوبی کسب می‌نمایند. لذا یکی از شاخص‌های عملکرد ورزش کشور، این نوع ورزش‌ها می‌باشد. به‌طوری که در جدول ۱ نشان داده شده است در برنامه پنجم توسعه، تعداد ۱۵,۳۳۸ نفر تحت پوشش ورزش قهرمانی بوده‌اند که از این تعداد ۳,۷۱۶ نفر زن و ۱۱,۶۲۲ نفر مرد هستند مضافاً آنکه در زمینه ورزش همگانی نیز فعالیت‌های مناسبی صورت می‌گیرد، لکن آمار آن در دسترس نیست. ضمن آنکه در حال حاضر ۴۳۸ نفر مرد و ۱۵۴ نفر مربی زن (جمعاً ۴۶۶ نفر) حاصل ورزش قهرمانی این نوع ورزش‌ها می‌باشند. برای این ورزشکاران ۴۶۶ مکان ورزشی در سطح کشور وجود دارد که ۳۹۹ باب مرتبط با وزارت ورزش و جوانان، ۲۱ باب مربوط به بهزیستی و ۵۳ باب مربوط به بنیاد شهید و امور ایثارگران و ۱۶ باب بخش خصوصی و نیز ۳۷ باب مربوط به سایر ارگان‌ها است که چون در محاسبه سرانه جدول ۱ منظور گردیده، به‌طور جداگانه در جدول ذکر نشده است.

برای رشد و توسعه ورزش کشور، اعم از قهرمانی، همگانی، دانش‌آموزی و دانشجویی و غیره، مکان‌های ورزشی اعم از سرپوشیده و روباز نقش بسیار مهمی ایفا می‌کنند. به‌خصوص آنکه در شرایط فعلی شهرنشینی و آپارتمان‌نشینی، ورزش کردن کودکان، نوجوانان و جوانان در کوچه و محله تقریباً غیرممکن شده است و چنانچه در جهت رفع کمبود مکان‌های ورزشی اقدام مؤثری صورت نگیرد، با وجود لوازم مختلف الکترونیکی مانند اینترنت و تلویزیون، موبایل و غیره مشکل عدم تحرک دوچندان شده و سلامت جامعه با خطر جدی مواجه خواهد شد. در کشورهای پیشرفته این مشکل با ساخت مکان‌های ورزشی مختلف برطرف گردیده است. این درحالی است که طبق بند «۹» جدول ۱ سرانه

فضاهای ورزشی کشور، اعم از در اختیار وزارت ورزش و جوانان، سایر ارگان‌های دولتی و غیردولتی در سال ۱۳۸۳ به میزان ۰/۴ مترمربع بوده است و در طول برنامه چهارم و پنجم توسعه که توجه مناسبی از حیث اعتبارات عمرانی صورت گرفته به ۵۵ سانتیمتر مربع و در برنامه پنجم به ۰/۶ مترمربع رسیده است، در حالی که در کشورهای پیشرفته سرانه مذکور ۲/۵ تا ۳ متر است. در حالی که در برنامه چهارم مقرر بوده سرانه به یک متر برسد. لذا ضمن آنکه عملکرد ساخت و اتمام فضاهای ورزشی در طول برنامه چهارم و پنجم به نسبت اعتبارات اختصاص یافته مناسب بوده، لکن هنوز با کمبودهای زیادی مواجه هستیم و پروژه‌های فراوانی در حدود ۳,۰۰۰ پروژه در دست ساخت است که باید مورد توجه در برنامه ششم قرار گیرد.

جدول ۱. محورهای بررسی عملکرد وضعیت موجود بخش تربیت بدنی و ورزش

ردیف	عنوان	واحد	سال پایه (۱۳۸۳)	پایان برنامه چهارم	برنامه پنجم
۱	میزان مشارکت زنان و مردان در برنامه‌های ورزش همگانی	نفر	۵,۶۳۰,۰۰۰	۱۴,۷۹۰,۰۰۰	۱۸,۱۲۶,۳۰۷
۲	میزان مشارکت در ورزش روستایی و عشایری	نفر	۷,۵۰۰	۱۷۹,۵۰۰	۲۴۵,۷۲۸
۳	میزان مشارکت زنان در ورزش قهرمانی	نفر	۴۸۹,۴۱۶	۷۸۴,۶۸۹	۵۸۰,۰۳۱
۴	میزان مشارکت مردان در ورزش قهرمانی	نفر	۱,۱۲۷,۳۳۰	۱,۷۷۸,۴۵۶	۱,۲۱۳,۴۸۵
۵	تعداد مدال‌های کسب‌شده ^۱	مدال	۸۵۵	۱,۱۲۴	۱,۷۶۹
۶	میزان مشارکت دانش‌آموزان در برنامه‌های ورزشی	نفر	۲,۵۸۱,۹۸۸	۲,۶۱۴,۷۸۳	۳,۵۰۰,۰۰۰
۷	میزان مشارکت دانشجویان در برنامه‌های ورزشی	نفر	۱۰۴,۹۶۰	۳۳۱,۵۶۷	۳۶۵,۹۰۸
۸	تعداد افراد تحت پوشش ورزش قهرمانی جانبازان و معلولان	نفر	۷,۷۲۷	۱۲,۷۹۶	۱۵,۳۳۸
۹	سرانه فضاهای ورزشی روباز و سرپوشیده ^۲	مترمربع	۰/۴۰	۰/۵۵	۰/۶۰

مأخذ: وزارتخانه‌های ورزش و جوانان، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری.

۱. مجموع مدال‌های کسب‌شده در بازی‌های آسیایی و پاراآسیایی، المپیک و پارالمپیک و مسابقات جهانی می‌باشد.

۲. سرانه فضاهای ورزشی مجموع سرانه وزارت ورزش و جوانان، ادارات دولتی و بخش خصوصی می‌باشد.

جدول ۲. احکام پنج دوره قوانین توسعه‌ای پس از انقلاب اسلامی ایران (تا انتهای برنامه پنجم توسعه)

برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۷۲)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
<p>تبصره «۱۰» الف) وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان زمین شهری) موظف است در کلیه شهرهای کشور اراضی با کاربری‌های آموزشی، فرهنگی و خدماتی و در قالب طرح‌های مصوب شهری، را جهت احداث و توسعه مدارس و مراکز فرهنگی و هنری و ورزشی و بهداشتی درمانی، آموزشی و خدماتی پس از تملک، به‌طور رایگان به دستگاه‌های ذیربط واگذار نماید و در مواردی که بابت تملک اراضی مزبور هزینه‌ای متحمل گردد، می‌تواند وجه مربوطه را بر روی قیمت سایر قطعات مسکونی قابل واگذاری خود در کلیه شهرها سرشکن و از خریداران مربوطه دریافت و یا نسبت به واگذاری زمین معوض به مالکین اینگونه اراضی اقدام نماید. آیین‌نامه اجرایی این تبصره ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون با همکاری وزارتخانه‌های کشور، مسکن و شهرسازی، آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تربیت‌بدنی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p>	<p>هدف‌های کلان کیفی ۳. هدایت جوانان و نوجوانان در عرصه‌های ایمان مذهبی، فرهنگ خودی، خلافت، علم، هنر، فن، و تربیت‌بدنی و مناسب انسانی، خانوادگی و اجتماعی و مشارکت در صحنه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی.</p>	<p>ماده (۶۴) بند «ب» - وظایف مربوط به تصدی‌های اجتماعی که منافع اجتماعی حاصل از آنها نسبت به منافع فردی برتری دارد و موجب بهبود وضعیت زندگی افراد جامعه می‌گردد، از قبیل آموزش و پرورش عمومی و فنی حرفه‌ای، بهداشت و درمان، تربیت‌بدنی و ورزش، فعالیت‌های فرهنگی، هنری و تبلیغات دینی. اعتبار مورد نیاز برای انجام این وظایف از محل منابع بودجه عمومی و مشارکت بخش غیردولتی تأمین خواهد شد و دستگاه‌های ذیربط موظفند زمینه‌های لازم برای توسعه فعالیت‌های بخش غیردولتی و واگذاری بخشی از فعالیت‌های فعلی دولت را به این بخش فراهم کنند. صد درصد (۱۰۰٪) منابع حاصل از واگذاری این گونه فعالیت‌ها به بخش غیردولتی، برای توسعه فعالیت‌های دولت در مناطقی که بخش غیردولتی رغبتی به سرمایه‌گذاری ندارد و همچنین افزایش کیفیت خدمات فعلی هزینه خواهد شد.</p>	<p>ماده (۵۲) بند «س» - فراهم کردن امکانات مناسب برای رفع محرومیت آموزشی از طریق گسترش مدارس شبانه‌روزی، روستامرکزی و خوابگاه‌های مرکزی، آموزش از راه دور و رسانه‌ای و تأمین تغذیه، آمدوشد و بهداشت دانش‌آموزان و سایر هزینه‌های مربوط به مدارس شبانه‌روزی و نیز ایجاد و گسترش اماکن و فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی به تناسب جنسیت و تهیه و اجرای برنامه‌های لازم برای گسترش آموزش پیش‌دبستانی و آمادگی به‌ویژه در مناطق دو زبانه.</p>	<p>ماده (۶) بند «د» - کلیه دستگاه‌های اجرایی، مراکز آموزشی، بیمارستان‌ها و مراکز درمانی، مجموعه‌های ورزشی، مجتمع‌های رفاهی، تفریحی و مجتمع‌های تجاری اعم از دولتی یا غیردولتی، موظفند نسبت به احداث یا اختصاص و نگهداری فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه اقدام نمایند.</p>
<p>ب) خط‌مشی‌ها ۳. گسترش کمی و ارتقای کیفی فرهنگ عمومی، تعلیم و تربیت و علوم و فنون در جامعه با توجه خاص نسبت به نسل جوان از طریق: ۳-۱۴. همگانی کردن ورزش و گسترش</p>	<p>خط‌مشی‌های اساسی ۲. رشد فضایل براساس اخلاق اسلامی و ارتقای کمی و کیفی فرهنگ عمومی جامعه از طریق: ۹. واگذاری فعالیت‌های اجرایی، فرهنگی، هنری،</p>	<p>ماده (۱۳۵) به کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی که دارای مراکز فرهنگی، هنری، ورزشی، بهداشتی، درمانی، توانبخشی، آموزشی، اداری و نظامی هستند و براساس طرح‌های مصوب شهری الزاماً تغییر</p>	<p>ماده (۱۰۴) دولت مکلف است، به‌منظور رونق اقتصاد فرهنگ، افزایش اشتغال، بهبود کیفیت کالا و خدمات، رقابت‌پذیری، خلق منابع جدید، توزیع عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی و ایجاد بستر</p>	<p>ماده (۹) به دولت اجازه داده می‌شود به‌منظور افزایش سرانه بهره‌مندی اقشار مختلف مردم از فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای توسعه فعالیت فرهنگی و هنری</p>

برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه دوم (۱۳۷۸-۱۳۷۴)	برنامه اول (۱۳۷۲-۱۳۶۸)
<p>اقدام‌های زیر را انجام دهد:</p> <p>الف) حداکثر پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه تکمیل مراکز فرهنگی، هنری، دینی و قرآنی دارای پیشرفت فیزیکی حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) بخش غیردولتی و همچنین احداث اماکن ورزشی همجوار و متعلق به مساجد و کانون‌های فرهنگی ورزشی جوانان بسیج را که تکمیل و بهره‌برداری از آنها برای استفاده عمومی ضروری است براساس آیین‌نامه مصوب هیئت وزیران به‌صورت کمک بلاعوض تأمین نماید.</p> <p>تبصره- در صورت تغییر کاربری این‌گونه مراکز یا تغییر استفاده از عمومی به خصوصی، معادل ارزش کمک‌های دولتی به قیمت روز از دریافت‌کنندگان این کمک‌ها اخذ می‌شود.</p>	<p>مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر و تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی، اقدام‌های ذیل را به عمل آورد:</p> <p>ب) اقدام قانونی لازم برای تأسیس صندوق‌های غیردولتی ضمانت، به‌منظور حمایت از تولید، توزیع و صادرات کالاها و خدمات فرهنگی و هنری، سینمایی، مطبوعاتی و ورزشی در سطح ملی و بین‌المللی.</p> <p>د) تصویب و ابلاغ استانداردهای بهره‌مندی نقاط مختلف کشور، از فضاهای فرهنگی، هنری، ورزشی و گردشگری و توزیع و تأمین اعتبارات ملی و استانی فصول برنامه‌های ذی‌ربط در هر یک از سال‌های برنامه چهارم برای رسیدن به شاخص‌ها و استانداردها براساس شاخص‌هایی که در سال اول برنامه چهارم به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.</p> <p>ه) به توسعه ساختارها و زیربنای لازم، برای رشد تولید و توزیع محصولات فرهنگی، هنری و ورزشی توسط بخش خصوصی و تعاونی با اولویت کمک نماید.</p> <p>و) تمهید تسهیلات ویژه برای ورود مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز صنایع بخش فرهنگ، برای نیل به بهبود کیفیت تولیدات و صدور محصولات فرهنگی، هنری و ورزشی در مقیاس‌های جهانی.</p> <p>م) کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون موظفند امکانات و فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی متعلق به خود را برای اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری و ورزشی طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران می‌رسد در اختیار متقاضیان قرار دهند.</p>	<p>کاربری می‌یابند اجازه داده می‌شود که مراکز مذکور را با رعایت قوانین مربوط از طریق مزایده عمومی به فروش برسانند و درآمد حاصل را به خزانه‌داری کل واریز و معادل آن را جهت جایگزینی، تکمیل و نوسازی مراکز مشابه و تعمیر و نگهداری طبق قوانین بودجه‌های سنواتی هزینه کنند.</p>	<p>ورزشی به مردم و تقویت مشارکت عمومی با توجه به سیاستگذاری و تصمیم‌گیری و نظارت دولت.</p> <p>۱۱. همگانی کردن ورزش و گسترش فعالیت‌های تربیت‌بدنی خصوصاً بین جوانان به‌منظور پرورش جسم روح پر بار کردن اوقات فراغت عموم مردم.</p> <p>۱۲. توجه ویژه در برنامه‌ریزی‌ها و اختصاص امکانات به مسائل تربیت‌بدنی و پر کردن اوقات فراغت بانوان.</p> <p>۳. هدایت جوانان و نوجوانان در عرصه‌های ایمان مذهبی، فرهنگ خودی، خلاقیت، علم، هنر و فن و تربیت‌بدنی و مناسب انسانی، خانوادگی و اجتماعی و مشارکت در صحنه‌های فرهنگی، اجتماعی، و اقتصادی از طریق:</p> <p>۱۲. برنامه‌ریزی برای استفاده مطلوب از اوقات فراغت.</p> <p>۱۳. توجه لازم به سلامت جسم و نشاط روح مقاومت در برابر تهاجم فرهنگی و مفاسد اجتماعی و بزهکاری.</p>	<p>فعالیت‌های تربیت‌بدنی خاصه بین جوانان به‌منظور پرورش جسم و روح و پر بار کردن اوقات فراغت عموم مردم.</p>

برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۷۲)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
<p>ماده (۱۳)</p> <p>دولت مکلف است به منظور توسعه ورزش همگانی، قهرمانی و توسعه زیرساخت‌های ورزشی اقدامات زیر را انجام دهد:</p> <p>الف) اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای مورد نیاز را در ردیف‌های مستقل در قالب بودجه‌های سنواتی منظور نماید.</p> <p>ب) اعتبار مورد نیاز برای پرداخت تسهیلات در قالب وجوه اداره شده، یارانه سود و کارمزد و یا کمک‌های بلاعوض به متقاضیان بخش خصوصی و تعاونی برای احداث، توسعه و تکمیل واحدهای ورزشی را در ردیف مستقل بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی نماید.</p> <p>تبصره- پرداخت هرگونه وجهی از محل بودجه کل کشور به هر شکل به ورزش حرفه‌ای ممنوع است.</p>	<p>ماده (۱۰۹)</p> <p>بند «و» - شناسایی، تکریم و معرفی مفاخر و آفرینش‌های دینی، فرهنگی، ورزشی، هنری، ادبی و علمی کشور براساس ضوابط شورای عالی انقلاب فرهنگی.</p>	<p>ماده (۱۴۱)</p> <p>بند «ب» - به وزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می‌شود زمین‌های با کاربری آموزشی، فرهنگی، ورزشی و مذهبی را در طول برنامه سوم توسعه به قیمت منطقه‌ای واگذار نماید.</p>	<p>تبصره «۱۱» - به منظور توسعه روستاهای محروم و ایجاد تعادل‌های منطقه‌ای در روستاها، در طول برنامه اقداماتی به شرح زیر معمول می‌گردد.</p> <p>الف) مبلغ سه هزار میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای امور زیر در روستاهای محروم هزینه می‌شود:</p> <p>۱. انجام طرح‌های عمرانی در زمینه راه مناسب روستایی و برق‌رسانی، بهداشت و آبرسانی، فضاهای آموزشی، پستی و مخابراتی و کمک به آماده‌سازی برای طرح‌های اشتغالزا در روستاهای محروم با اولویت اتمام طرح‌های نیمه‌تمام برنامه اول.</p> <p>۴. احداث فضاهای چندمنظوره فرهنگی، آموزشی، تربیتی، هنری و ورزشی در مراکز جمعیتی تقاط محروم کشور.</p>	<p>ماده (۱۱۳)</p> <p>بند «ب» - برای احداث موزه علوم و فناوری و پارک‌های علمی عمومی، موزه‌های کوچک فرهنگی، ورزشی، تاریخی، صنعتی، دفاع مقدس و نمایشگاه‌های معرفی دستاوردهای نوین صنعتی کشور زمینه‌سازی نماید.</p>
<p>ماده (۱۴)</p> <p>وزارت جهاد کشاورزی موظف است اراضی ملی غیرکشاورزی به استثنای اراضی واقع در مناطق چهارگانه محیط زیست و خارج از حریم شهرها و محدوده روستاها را که مورد نیاز سازمان تربیت‌بدنی است، به منظور احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی تأمین و به‌طور رایگان به سازمان تربیت‌بدنی واگذار نماید. همچنین وزارت مذکور موظف است با تأیید سازمان تربیت‌بدنی، اراضی با شرایط فوق را که مورد نیاز بخش غیردولتی و تعاونی برای احداث اماکن ورزشی است به قیمت ارزش معاملاتی اعلام شده توسط</p>	<p>ماده (۱۴۴)</p> <p>الف) در مواردی که اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی برای احداث، توسعه، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی و خوابگاه و سالن‌های غذاخوری و کتابخانه‌ها و خوابگاه‌های دانش‌آموزی و دانشجویی وابسته به وزارت آموزشی و پرورش و دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در چارچوب طرح جامع و یا طرح توسعه آنها هزینه‌هایی را انجام می‌دهند، این هزینه‌ها به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی مورد محاسبه قرار می‌گیرد.</p> <p>ب) اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که اموال</p>	<p>تبصره «۴۷» - کلیه مؤسسات، کارخانجات، شرکت‌های دولتی و تحت پوشش دولت موظفند همه‌ساله حداقل به میزان دو درصد (۲٪) از سود خالص خود را صرف تقویت و توسعه بسیج و برنامه‌های فرهنگی، ورزشی و آمادگی دفاعی و سایر فعالیت‌های مربوطه نمایند.</p>	<p>ماده (۱۱۴)</p> <p>بند «ب» - برای احداث موزه علوم و فناوری و پارک‌های علمی عمومی، موزه‌های کوچک فرهنگی، ورزشی، تاریخی، صنعتی، دفاع مقدس و نمایشگاه‌های معرفی دستاوردهای نوین صنعتی کشور زمینه‌سازی نماید.</p>	<p>ماده (۱۴)</p> <p>وزارت جهاد کشاورزی موظف است اراضی ملی غیرکشاورزی به استثنای اراضی واقع در مناطق چهارگانه محیط زیست و خارج از حریم شهرها و محدوده روستاها را که مورد نیاز سازمان تربیت‌بدنی است، به منظور احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی تأمین و به‌طور رایگان به سازمان تربیت‌بدنی واگذار نماید. همچنین وزارت مذکور موظف است با تأیید سازمان تربیت‌بدنی، اراضی با شرایط فوق را که مورد نیاز بخش غیردولتی و تعاونی برای احداث اماکن ورزشی است به قیمت ارزش معاملاتی اعلام شده توسط</p>

برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۶۸)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
		<p>خود را مانند ساختمان، منازل مسکونی، باغ، زمین، سهم‌الارث به آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و نیروی مقاومت بسیج (شامل رده‌ها) و حوزه‌های علمیه و دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاه‌ها و سازمان تربیت‌بدنی انتقال می‌دهند از پرداخت هرگونه عوارض و مالیات نقل و انتقال معاف می‌باشند.</p> <p>ج) وزارت آموزش و پرورش مجاز است تا سقف ده درصد (۱۰٪) از اعتبارات عمرانی (ملی و استانی) هر سال خود را صرف خرید زمین برای احداث فضاهای آموزشی و پرورشی و ورزشی مناسب نماید.</p>		<p>وزارت امور اقتصادی و دارایی با اولویت به تعاونی‌های ایثارگران واگذار نماید. تغییر کاربری این قبیل اراضی ممنوع است.</p>
<p>ماده (۱۹) بند «الف» ۱۲. بهره‌برداری از اماکن ورزشی سازمان تربیت‌بدنی در ساعات بلااستفاده جهت ارتقای سلامت جسمی دانش‌آموزان. ۱۳. افزایش سرانه فضاهای ورزشی دانش‌آموزان.</p>	<p>ماده (۱۱۷) به‌منظور اصلاح ساختار تربیت‌بدنی، ترویج فرهنگ ورزش، توسعه کمی و کیفی دسترسی به ورزش پرورشی و همگانی و توسعه نظام استعدادیابی، تقویت حضور بخش غیردولتی، توسعه امور پژوهشی و تربیت نیروی انسانی کیفی در برنامه چهارم: الف) ۱. دولت موظف است، پشتیبانی‌های لازم را از ورزش کشور براساس سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت‌بدنی و ورزش در بخش تأمین منابع مالی، ساختار و تشکیلات سازمانی، تهیه و تدوین قوانین مورد نیاز و تربیت نیروی انسانی، با مشارکت بخش غیردولتی به عمل آورد به‌گونه‌ای که سرانه فضاهای ورزشی (سرپوشیده و روباز) حداقل یک مترمربع تا پایان برنامه افزایش یابد.</p>	<p>ماده (۱۵۵) الف) به‌منظور گسترش عدالت اجتماعی و فراهم کردن امکان استفاده عادلانه اقشار مختلف جامعه از کالاها و خدمات فرهنگی، ورزشی و هنری و به‌منظور ایجاد تعادل و کاهش نابرابری‌ها اجازه داده می‌شود: ۱. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تربیت بدنی حسب مورد شاخص‌ها و استانداردهای مربوط به بهره‌مندی نقاط مختلف کشور از فضاهای ورزشی، فرهنگی، هنری و همچنین میزان دسترسی ساکنین مناطق مختلف کشور به خدمات و تولیدات فرهنگی، هنری و ورزشی را متناسب با ویژگی‌های اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و جغرافیایی هریک از این مناطق، حداکثر تا پایان سال اول برنامه سوم تهیه و همراه با ارائه راه‌حل‌های مناسب برای ایجاد تعادل</p>	<p>تبصره «۵۸»- به‌منظور ارتقای سطح علمی و کارایی دست‌اندرکاران برنامه‌های فرهنگی، هنری، ورزشی ترتیبات لازم ازسوی دولت در جهت توسعه مراکز آموزشی دولتی و غیردولتی با رعایت ضوابط اسلامی در رشته‌های چاپ و نشر، سینما، ایرانگردی و جهانگردی، نویسندگی و فعالیت‌های هنری و تبلیغی، تقویت آموزش‌های تخصصی و کاربردی ضمن خدمت اتخاذ و شرایط لازم را جهت بروز نوآوری‌ها در امور فرهنگی ایجاد نماید. همچنین دولت تسهیلات لازم برای فعالیت‌های فرهنگی و هنری بخش غیردولتی (عمومی، تعاونی و خصوصی) را به نحوی فراهم می‌نماید که گردش اقتصادی آنها با سود متعارف تحقق یابد.</p>	

برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۶۸)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
		<p>به هیئت وزیران ارائه دهند.</p> <p>۲. دستگاه‌های اجرایی امکانات، تأسیسات و فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی، طرح‌های نیمه‌تمام و اراضی متعلق را در مناطق شهری با اولویت شهرهای بزرگ به بخش‌های غیردولتی با اولویت اشخاص حقیقی و حقوقی ایثارگران که دارای سوابق ورزشی، فرهنگی و هنری و شهرداری‌ها در قالب قراردادهای اجاره، اجاره به شرط تملیک و فروش، واگذار نموده و درآمدهای ناشی از آن را به خزانه واریز نماید. معادل وجوه واریزی فوق از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی هریک از سال‌های برنامه پیش‌بینی خواهد شد، در اختیار دستگاه‌های اجرایی موضوع این بند قرار می‌گیرد تا برای احداث فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی در مناطق توسعه‌نیافته یا کمتر توسعه‌یافته در چارچوب سیاست‌های برنامه سوم هزینه کند.</p> <p>ب) سازمان برنامه و بودجه موظف است در لوایح بودجه سنواتی هر یک از سال‌های برنامه اعتبارات بخش‌های فرهنگ و هنر، تربیت‌بدنی و ورزش را با توجه به موارد مذکور در بند «الف» این ماده و با عنایت به وضعیت بهره‌برداری از فضاهای ورزشی، فرهنگی و هنری در مناطق مختلف کشور به‌گونه‌ای توزیع کند که نابرابری‌های موجود در زمینه برخورداری مناطق مختلف کشور از فضاهای ورزشی، فرهنگی و هنری و دستیابی ساکنین آنها به تولیدات فرهنگی تقلیل یافته و به تعادل برسد.</p>	<p>سند مذکور مبنای تنظیم فعالیت‌های ورزشی سازمان تربیت‌بدنی و کلیه دستگاه‌ها خواهد بود.</p> <p>۲. نهادهای عمومی غیردولتی و کلیه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها موظف‌اند، حمایت‌های لازم را از توسعه و گسترش ورزش همگانی و ایجاد تسهیلات لازم، جهت دسترسی آسان مردم به فضاها و اماکن ورزش به عمل آورند.</p> <p>۳. وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظفند، براساس سند موضوع بند «۱» فوق برنامه جامع ارتقای ورزش مدارس، هماهنگی و انسجام و رشد و ارتقای ورزش دانشجویی، توسعه اماکن و فضاهای ورزشی سرپوشیده (با اولویت دختران) و روباز، افزایش ساعات درس تربیت‌بدنی، ایجاد باشگاه‌های ورزشی و تربیت نیروهای انسانی مورد نیاز بخش تربیت‌بدنی حسب مورد را تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران اجرا نمایند. ضمناً سازمان تربیت‌بدنی موظف است با استفاده از خدمات کارشناسان و متخصصان عالی داخلی و عنداللزوم خارجی در مراکز ستادی، اجرایی و پشتیبانی برنامه‌های خود را براساس سند موضوع بند «۱» به اجرا درآورد.</p> <p>ب) کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون مجازند، در طول برنامه چهارم، یک درصد (۱٪) از اعتبارات خود را برای انجام امور تربیت‌بدنی و ورزش اعم از احداث و توسعه اماکن ورزشی، ارائه خدمات ورزشی و کمک به سازمان تربیت‌بدنی، کمیته ملی المپیک، باشگاه‌های</p>	

برنامه پنجم (۱۳۹۰-۱۳۹۴)	برنامه چهارم (۱۳۸۴-۱۳۸۸)	برنامه سوم (۱۳۷۹-۱۳۸۳)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۷۲)
	<p>ورزشی و فدراسیون‌های ورزشی در چارچوب سیاستگذاری با هماهنگی سازمان تربیت‌بدنی اختصاص دهند.</p> <p>اماکن ورزشی خصوصی که از محل منابع این بند کمک دریافت نموده‌اند در صورت تغییر کاربری مکلفند وجوه دریافتی را با محاسبه نرخ تورم سنواتی مسترد نمایند.</p> <p>دستگاه‌های مذکور در این بند مکلفند گزارش کامل کمک‌های انجام یافته از محل این بند را همه‌ساله به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و فرهنگی مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.</p> <p>ج) وزارت جهاد کشاورزی موظف است، اراضی غیرکشاورزی و غیرمناطق چهارگانه محیط زیست خارج از حریم استحقاقی شهرها را که مورد نیاز سازمان تربیت‌بدنی است و در اختیار دارد، به‌منظور احداث و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی تأمین و به‌طور رایگان به سازمان تربیت‌بدنی واگذار نماید. ضمناً وزارت مذکور موظف است، با تأیید سازمان تربیت‌بدنی، اراضی با شرایط فوق را که مورد نیاز بخش خصوصی برای احداث اماکن ورزشی است به قیمت ارزش معاملاتی اعلام شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی واگذار نماید. کاربری این قبیل اراضی به هیچ‌وجه تغییر نخواهد کرد. مناطق چهارگانه محیط زیست از شمول مفاد این بند مستثنا هستند.</p> <p>د) وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری‌ها، در راستای تأمین و توزیع عادلانه فضاهای آموزشی، ورزشی و فرهنگی در کشور، مکلف هستند به</p>	<p>آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه واگذاری امکانات، تأسیسات و فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی، اراضی و طرح‌های نیمه‌تمام قابل واگذاری، نحوه استفاده از تسهیلات بانکی و موارد و نحوه مصرف درآمدهای ناشی از اجرای مفاد این ماده، به پیشنهاد مشترک سازمان‌های برنامه و بودجه، امور اداری و استخدامی کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تربیت‌بدنی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p> <p>تبصره «۱»- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۱) این قانون و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مشمول مفاد این ماده می‌باشد.</p>		

برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۷۲)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
			<p>هنگام صدور مجوز احداث شهرها، شهرکها، مجریان پروژههای مذکور را نسبت به تأمین و احداث فضاهای مذکور، متناسب با زیربنای مسکونی موظف نمایند.</p> <p>ه) وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است، اراضی با کاربری ورزشی را در سراسر کشور با هماهنگی سازمان تربیتبدنی خریداری نموده و به روشهای ذیل واگذار نماید:</p> <p>۱. به صورت رایگان برای سازمان تربیتبدنی و شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور.</p> <p>۲. به قیمت تمام شده برای بخش خصوصی و تعاونی.</p> <p>آیین نامه نحوه اجرای این بند، با پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان تربیتبدنی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p> <p>و) حق الثبت و هزینههای عملیاتی ثبتي مربوط به نقل و انتقالات اماکن، باشگاههای ورزشی و ورزشگاهها با تأیید سازمان تربیتبدنی، مطابق تعرفه مقرر برای تأسیسات و اماکن فرهنگی و آموزشی محاسبه شود.</p> <p>ز) تشکلهای و بخشهای خصوصی و تعاونی و باشگاههای حرفه‌ای در توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای از طریق اصلاح ساختار تربیتبدنی و ورزش کشور و اعمال پشتیبانی و حمایت لازم در زمینه‌های اداری، مالی و منابع انسانی تقویت می‌شود، به گونه‌ای که تا پایان برنامه اهداف ذیل حاصل گردد:</p>	

برنامه پنجم (۱۳۹۰-۱۳۹۴)	برنامه چهارم (۱۳۸۴-۱۳۸۸)	برنامه سوم (۱۳۷۹-۱۳۸۳)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۷۲)
	<p>۱. سهم بخش غیردولتی و باشگاه‌های خصوصی در توسعه ورزش قهرمانی حداقل به پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش یابد.</p> <p>۲. صد درصد (۱۰۰٪) فعالیت‌های اجرایی و تأمین منابع ورزش حرفه‌ای، با عاملیت بخش‌های خصوصی و تعاونی و باشگاه‌ها صورت گرفته و حمایت‌های دولتی به پشتیبانی قانونی و اداری و تسهیلاتی و کمک‌های اعتباری موردی محدود گردد.</p>			
<p>ماده (۱۹۴) بند «ع» - پیش‌بینی مکان‌های ورزشی برای جامعه روستایی</p>	<p>ماده (۱۱۸) مواد (۱۶۹) و (۱۷۰) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۴-۱۳۸۸) تنفیذ می‌گردد. (به مواد (۱۶۹) و (۱۷۰) قانون برنامه سوم مراجعه شود).</p>	<p>ماده (۱۵۶) - به‌منظور استفاده از توانمندی‌های شوراهای اسلامی شهر و روستا در انجام امور دینی و فرهنگی، شوراهای مذکور علاوه بر وظایف مصرحه در قانون تشکیل آنها، موظف به انجام وظایف ذیل هستند:</p> <p>الف) بررسی مشکلات و نارسایی‌های فرهنگی، هنری، ورزشی و آموزشی و ارائه پیشنهادهاى لازم به مسئولان و مراجع ذیربط.</p> <p>ب) مساعدت و مشارکت در حفظ و نگهداری بناهای فرهنگی و گلزار شهدا بهره‌برداری از مراکز فرهنگی و هنری و ورزشی و تلاش برای جلب همکاری مردم در ایجاد تأسیسات و فضاهای مورد نیاز.</p> <p>آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه مشارکت و همکاری شوراها در انجام وظایف مذکور به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان تربیت‌بدنی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p>	<p>تبصره «۶۰» - به‌منظور پربار کردن اوقات فراغت دانش‌آموزان و بالندگی نسل جوان کشور، دولت موظف است امکانات ذیل را فراهم نماید:</p> <p>الف) ایجاد تسهیلات لازم از قبیل بخشودگی مالیاتی به مدت ۵ سال (برای نقاط محروم ۸ سال)، پرداخت بخشی از سود تسهیلات بانکی و نظایر آن برای بخش‌های خصوصی و تعاونی در زمینه تأمین و توسعه انجمن‌ها، کانون‌ها و مراکز علمی، آموزشی، دینی، فرهنگی، هنری، تلویزیونی، سینمایی و تجربی (کارگاهی) و ورزشی برای جوانان و دانش‌آموزان.</p> <p>ج) ایجاد تسهیلات لازم برای گشت‌های علمی، دینی، فرهنگی، ورزشی و تفریحی برای جوانان و دانش‌آموزان و توسعه فضاهای اردویی مناسب و کانون‌های فرهنگی و تربیتی.</p> <p>د) ارائه الگوهای مناسب و الگوسازی در زمینه‌های مختلف علمی، دینی، فرهنگی و ورزشی برای نوجوانان و جوانان در جهت جذب آنان به فرهنگ خودی.</p>	

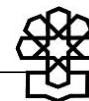
برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۶۸)	برنامه دوم (۱۳۷۸-۱۳۷۴)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
	<p>تبصره «۶۵» - دولت مکلف است نسبت به ایجاد و اختصاص امکانات ورزشی برای دانش‌آموزان دختر و بانوان، با توجه به حفظ شئون زن در جامعه اسلامی اقدام نماید.</p>	<p>ماده (۱۵۸) مرکز امور مشارکت زنان ریاست‌جمهوری موظف است در جهت زمینه‌سازی برای ایفای نقش مناسب زنان در توسعه کشور و تقویت نهاد خانواده، ضمن انجام مطالعات لازم با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط اقدامات ذیل را به عمل آورد:</p> <p>الف) با بهره‌گیری از اصول و مبانی اسلامی و با در نظر گرفتن تحولات آینده جامعه، نیازهای آموزشی و فرهنگی و ورزشی خاص زنان را شناسایی کرده و طرح‌های مناسب را برحسب مورد از طریق دستگاه‌های اجرایی ذیربط تهیه و برای تصویب به مراجع مربوط پیشنهاد کند.</p> <p>د) برای بهره‌گیری از خدمات مختلف اجتماعی زنان در زمینه‌های مالی، حقوقی، مشاوره‌ای، آموزشی و ورزشی، طرح‌های لازم با اولویت قائل شدن برای زنان خودسرپرست و بی‌سرپرست مناطق توسعه‌نیافته یا کمتر توسعه‌یافته و گروه‌های محروم جامعه در زمینه حمایت از تشکیل سازمان‌های غیردولتی، تهیه و برحسب مورد به دستگاه‌های اجرایی یا دولت منعکس کند تا پس از تصویب از طریق دستگاه‌های ذیربط اجرا شوند.</p> <p>ه) گزارش عملکرد سالیانه دستگاه‌های اجرایی را در زمینه اجرای مفاد این ماده به هیئت وزیران ارائه کند.</p>	<p>ماده (۱۳۵) نقش و وظایف دولت، در حوزه‌های «امور حاکمیتی»، «امور تصدی‌های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی»، «امور زیربنایی» و امور «تصدی‌های اقتصادی» تعریف و به شرح ذیل تنظیم گردد:</p> <p>ب) امور تصدی‌های اجتماعی، فرهنگی و خدماتی: آن دسته از وظایفی است که، منافع اجتماعی حاصل از آنها نسبت به منافع فردی برتری دارد و موجب بهبود وضعیت زندگی افراد می‌گردد، از قبیل: آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای، علوم و تحقیقات، بهداشت و درمان، تربیت‌بدنی و ورزش، اطلاعات و ارتباطات جمعی و امور فرهنگ</p>	<p>ماده (۲۲۴) بند «ر» - هزینه خدمات مدیریت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل، سازمان توسعه برق ایران، شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی، شرکت مادر تخصصی حمل‌ونقل ریلی کشور وابسته به وزارت کشور و مؤسسه جهاد نصر، حداکثر تا دوونیم درصد (۲/۵٪) عملکرد تخصیص اعتبارات ذی‌ربط با احتساب اعتبارات دریافتی از منابع بودجه عمومی کشور، توسط معاونت تعیین می‌گردد.</p>

برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه دوم (۱۳۷۸-۱۳۷۴)	برنامه اول (۱۳۷۲-۱۳۶۸)
	<p>ماده (۱۴۵)</p> <p>به‌منظور کاهش حجم تصدی‌ها و افزایش مشارکت مردم در اداره امور کشور و کوچک‌سازی دولت، اقدام‌های ذیل انجام می‌شود:</p> <p>ز) ممنوعیت ایجاد، اداره هرگونه مهمانسرا، زائرسرا، مجتمع مسکونی، رفاهی، درمانی، فضاهای ورزشی و تفریحی و نظایر آن، توسط دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶۰) این قانون، کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفانند، این نوع تأسیسات و خدمات یا بهره‌برداری از آنها را حداکثر تا پایان سال سوم برنامه چهارم، به بخش غیردولتی واگذار نمایند. موارد مستثنا با پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیئت وزیران بلامانع است در انتقال بناها و اموال دولتی که از نفایس ملی باشد رعایت اصل هشتادوسوم (۸۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.</p>	<p>ماده (۱۶۲)</p> <p>جزء «۲» بند «ج» - میزان و نحوه اثربخشی فعالیت‌های فرهنگی، آموزشی و پژوهشی دستگاه‌های مختلف اجرایی را در راستای تحقق سیاست‌های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در مسائل فرهنگی و سیاست‌های اجرایی بخش فرهنگ و هنر، ارتباطات جمعی و تربیت‌بدنی در برنامه سوم توسعه را ارزیابی و پس از تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی به مراجع ذیربط گزارش نماید.</p>	<p>تبصره «۶۶» - تعرفه‌های مربوط به هزینه‌های سوخت، آب، برق، تلفن مربوط به اماکن و تأسیسات ورزشی (اعم از دولتی و غیردولتی) به مأخذ مراکز آموزشی و تحقیقاتی محاسبه و تعیین می‌شود.</p>	
		<p>ماده (۱۶۳)</p> <p>جزء «۲» بند «و» - تعریف فعالیت‌های آموزشی، فرهنگی و هنری مشترک مسجد و مدرسه در آیین‌نامه‌ها و مقررات بخش‌های آموزش، فرهنگ و هنر و تبلیغات اسلامی، تربیت‌بدنی و ورزش.</p>	<p>تبصره «۶۷»</p> <p>الف) اجازه داده می‌شود مبلغ پنج (۵) ریال از هر نخ سیگار وارداتی و تولید داخل دریافت شود و به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد. صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از محل اعتباری که همه ساله به همین منظور در قانون بودجه کل کشور منظور می‌گردد، در اختیار سازمان تربیت‌بدنی قرار خواهد گرفت تا طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید برای سالم‌سازی عامه از طریق فضاهای ورزشی و ارائه خدمات مربوط هزینه نماید.</p>	

برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۶۸)	برنامه دوم (۱۳۷۸-۱۳۷۴)	برنامه سوم (۱۳۸۳-۱۳۷۹)	برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴)	برنامه پنجم (۱۳۹۴-۱۳۹۰)
	ب) کلیه کارخانجات صنعتی موظفند معادل یک در هزار درآمد سالیانه خود را به حساب خزانه واریز نمایند. دولت موظف است معادل صد درصد (۱۰۰٪) مبلغ مذکور را در لوایح بودجه سالیانه برای توسعه فضاهای ورزشی سازمان تربیت بدنی منظور نماید.			
	تبصره «۶۸» - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است اراضی با کاربری ورزشی را در سراسر کشور به قیمت عادلانه روز تملک نموده و رایگان به سازمان تربیت بدنی واگذار نماید. اعتبار مورد نیاز این تبصره همه ساله در بودجه سنواتی منظور می گردد.	ماده (۱۶۹) به منظور تأمین امکانات و حمایت های قانونی و اعتباری از فعالیت های ورزش عمومی و قهرمانی طی سال های اجرای برنامه سوم، وجوهی که توسط اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی صرف احداث و تکمیل فضاها، اماکن باشگاه های ورزشی و ارائه خدمات ورزشی می شود و یا به عنوان کمک به سازمان تربیت بدنی، کمیته ملی المپیک ایران، فدراسیون ها، هیئت ها و انجمن های ورزشی و تربیت بدنی نیروهای مسلح پرداخت می گردد، با تأیید سازمان تربیت بدنی به عنوان هزینه قابل قبول تلقی می گردد. آیین نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.		
	تبصره «۸۴» الف) وزارت مسکن و شهرسازی موظف است اراضی با کاربری های آموزشی، فرهنگی و خدماتی، در قالب طرح های مصوب شهری متناسب با قانون برنامه را در کلیه شهرهای کشور به قیمت عادلانه روز و طبق قوانین مربوط	ماده (۱۷۰) درآمدهای سازمان تربیت بدنی ناشی از برگزاری مسابقات ورزشی، فروش بلیت و استفاده از اماکن ورزشی به درآمد عمومی واریز می شود و معادل وجوه واریزی در قالب لوایح بودجه سنواتی در اختیار سازمان مذکور قرار داده می شود.		

برنامه پنجم (۱۳۹۰-۱۳۹۴)	برنامه چهارم (۱۳۸۴-۱۳۸۸)	برنامه سوم (۱۳۷۹-۱۳۸۳)	برنامه دوم (۱۳۷۴-۱۳۷۸)	برنامه اول (۱۳۶۸-۱۳۷۲)
		<p>آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد مشترک سازمان‌های تربیت‌بدنی و برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.</p> <p>علاوه بر ادامه اجرای اهداف برنامه‌های قبلی، در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، با تأکید بر چند محور اساسی به‌عنوان سیاست‌های استراتژیک بخش تربیت‌بدنی و ورزش، توجه ویژه‌ای به این بخش صورت پذیرفت مانند: ساماندهی نهادها و دستگاه‌های ورزشی به‌منظور ایجاد وحدت رویه در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و ارتقای کمی و کیفی فعالیت‌های دستگاه مذکور، کاهش تصدی دولت و واگذاری امور به بخش خصوصی و تعاونی، علمی کردن، توسعه و تقویت آموزش و تحقیقات در فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ورزش، توجه به ورزش قهرمانی در سطوح داخلی و بین‌المللی، زمینه‌سازی و تقویت ورزش حرفه‌ای از طریق ساماندهی باشگاه‌های ورزشی و نیز ایجاد تعاونی‌ها و تقویت بخش خصوصی با ایجاد تسهیلات مناسب.</p>	<p>خریداری و تملک نموده و جهت احداث و توسعه مدارس و مراکز فرهنگی و هنری، پرورشی، ورزشی، بهداشتی، درمانی، توانبخشی، حمایتی و آموزشی و اشتغال - آموزش فنی و حرفه‌ای ایستگاه‌های آتش‌نشانی، جمع‌آوری زباله، پمپاژ آب و فاضلاب کشتارگاه‌ها با قیمت منطقه‌ای سال ۱۳۷۲ به دستگاه‌های ذیربط واگذار نماید.</p> <p>د) دستگاه‌هایی که دارای مراکز فرهنگی، هنری، ورزشی، بهداشتی، درمانی، آموزشی، اداری و نظامی می‌باشند و براساس طرح‌های مصوب شهری تغییر کاربری می‌یابند، اجازه داده می‌شود که مراکز مذکور را با رعایت قوانین مربوطه از طریق مزایده به فروش برسانند و درآمد حاصله را به خزانه‌داری کل واریز و معادل آن را جهت جایگزینی، تکمیل و نوسازی مراکز مشابه و تعمیر و نگهداری طبق قوانین بودجه‌های سنواتی هزینه نمایند.</p>	

ارزیابی احکام پنج دوره برنامه‌های توسعه مرتبط با تربیت بدنی و ورزش

در برنامه اول توسعه نقاط قوت، ضعف و عوامل تأثیرگذار بر ورزش تا حد زیادی شناسایی شد و برپایه جمعیت جوان کشور و عوامل اجتماعی، حقوقی و اقتصادی مشکلات و تنگناها مورد بررسی قرار گرفت. اهداف کمی و کیفی و سیاست‌های ورزشی و نیز برنامه‌های اجرایی مشخص شد که به‌عنوان مثال می‌توان به این موارد اشاره نمود؛ حاکم ساختن ارزش‌های اسلامی در فعالیت‌های ورزشی، شناسایی اهمیت ورزش به‌عنوان یک نیاز اساسی، بارور کردن اوقات فراغت اقشار جامعه به‌خصوص جوانان از طریق ورزش، ایجاد زمینه شناسایی، پرورش و شکوفایی استعدادها و ورزشی، توجه ویژه به همگانی کردن ورزش و.....

از اقدامات تأثیرگذار دولت در جهت اجرای اهداف تربیت بدنی و ورزش، توجه ویژه به اعتبار این بخش در سال ۱۳۶۸ و در سال‌های بعد بوده است که منجر شد تا پروژه‌های عمرانی جدیدی براساس نیازها شروع شوند، توجه عموم مردم و مسئولان به ورزش در جهت بسترسازی برای جبران عقب‌ماندگی‌ها صورت پذیرد. از جمله حرکت‌های مهم که در برنامه اول صورت گرفت و در برنامه دوم نیز ادامه داشت، احیای قانون باشگاه‌های ورزشی در سال ۱۳۶۹ بود که به دلایل مختلفی ملغی شده بود. دبیرستان‌های ورزشی و آموزشکده تربیت بدنی ایجاد گردید. با سیاستگذاری صورت گرفته، مسابقات ورزشی که تقریباً تعطیل شده بود، راه‌اندازی شد و در مواردی ورزشکاران در مسابقات بین‌المللی حضور پیدا نمودند. تبلیغات ورزشی و توسعه رسانه‌ها، اخذ مجوز به‌کارگیری مربیان خارجی در این زمان صورت گرفت.

لکن با وجود تعیین اهداف و سیاست‌ها، در بسیاری از امور مهم مانند آموزش و تحقیقات ورزشی و توسعه بیشتر دبیرستان‌های ورزش، ورزش بانوان و همگانی کردن آن توجه قابل ملاحظه و اقدام اصلی صورت نگرفت و بجای اولویت دادن به این فعالیت‌ها که پایه اصلی ورزش می‌باشند، بیشتر به ورزش قهرمانی پرداخته شد که این آسیب به دلیل فقدان بنیاد صحیح، تاکنون متوجه ورزش کشور است.

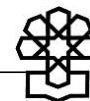
برنامه دوم در واقع ادامه فعالیت‌های برنامه اول محسوب می‌شود. در این برنامه ساخت‌وسازها بیشتر و زمینه‌های مناسبی برای توسعه ورزش ایجاد شد که از مهمترین آنها، تصویب ماده قانونی (ماده ۶۷) در قانون برنامه دوم بود که به‌موجب آن از هر نخ سیگار عوارضی اخذ می‌شد و در اختیار تربیت بدنی و ورزش قرار می‌گرفت. ضمن آنکه یک درصد از درآمد شرکت‌ها نیز به ورزش اختصاص می‌یافت. این اعتبارات سبب توجه بیشتر به ورزش جانبازان و معلولان، ورزش بانوان، ورزش مدارس، ایجاد اماکن کم‌هزینه و زودبازده در سطح کشور شد، ضمن آنکه در توسعه ورزش قهرمانی و همگانی نیز نقش مهمی ایفا می‌کرد.

ماده (۶۸) قانون برنامه دوم توسعه، برای تأمین اعتبار خرید و واگذاری زمین‌های ورزشی با کاربری ورزش از طریق وزارت مسکن و شهرسازی و واگذاری آن برای ایجاد پروژه‌های ورزشی به سازمان تربیت‌بدنی بود. هرچند اعتبارات پیش‌بینی شده به‌طور کامل اختصاص پیدا نکرد، لکن اقدام مناسبی برای رفع نیاز احداث پروژه‌ها از یک‌سو و بلا تکلیفی صاحبان زمین با کاربری ورزشی از سوی دیگر به شمار می‌رفت.

یکی از نقاط قوت برنامه دوم در بخش ورزش و تربیت‌بدنی، اختصاص ردیف‌های مشخص در قوانین بودجه برای کمک به هیئت‌های ورزشی (۱۲۸۵۰۳)، فدراسیون‌های ورزشی (۱۲۸۵۰۴) و نیز کمک به ساخت اماکن ورزشی خصوصی بود که این ردیف‌ها در برنامه سوم حذف شد. از دیگر ویژگی‌های برنامه دوم توسعه، توجه ورزش کارگران و دانشجویان و اختصاص ردیف‌های مستقل اعتباری برای امور عمرانی و جاری در جهت همگانی کردن ورزش بود. ضمن آنکه ورزش روستاییان نیز در این برنامه مورد نظر قرار گرفت و برای فعالیت‌های ورزش روستایی اعتباراتی تأمین شد. ساخت چند ورزشگاه بزرگ برای ورزش‌های مادر و پایه شامل؛ دو و میدانی، ژیمناستیک و شنا و نیز ساخت استادیوم‌های ورزشی ۲۵ هزار نفری و ۱۵ هزار نفری (۱۵ استادیوم) در مراکز برخی از استان‌ها و همچنین ساخت ۲۸ باب پایگاه ورزش قهرمانی برای انجام امور علمی ورزش، ۲۸ مکان برای جانبازان و معلولان، افزایش اعتبارات کمیته ملی المپیک و احداث آکادمی ملی المپیک، از جمله برنامه‌ها و اقدامات مؤثر برای توسعه ورزش قهرمانی و رفع کاستی‌ها در برنامه دوم بود. لکن متأسفانه به‌رغم تأکید بر اجرای پروژه‌ها در کوتاه و میان‌مدت، به دلایل مختلف و از جمله عدم تأمین اعتبار مناسب و نیز افزایش کار، زمان اجرای بسیاری از پروژه‌ها طولانی شد که این نیز از آسیب‌های وارده برای ورزش قهرمانی محسوب می‌شود.

برنامه سوم با اجرایی شدن برخی از استراتژی‌های دو برنامه قبلی، سیاست‌های مشخص به نحوی تعیین شد که در صورت اجرای مناسب آن، گام‌های مؤثر برای رشد و توسعه ورزش برداشته می‌شد. ضمن آنکه مشارکت تمامی دست‌اندرکاران را نیز به همراه داشت و به تدریج ورزش قهرمانی در جهت خصوصی شدن گام برمی‌داشت. در این برنامه هرچند فعالیت‌هایی برای اجرای سیاست‌های مذکور صورت گرفت، لکن در برخی از زمینه‌ها مانند حرفه‌ای شدن ورزش یا امور آموزش و پژوهش‌های ورزشی یا اجرای فعالیت‌ها از طریق ایجاد تعاونی‌های ورزش حرکت‌های زیربنایی صورت نگرفت. از این‌رو به نوعی برخی حرکت‌های غیراصولی انجام گرفت و باعث بروز مشکلاتی شد که حل آن به برنامه چهارم توسعه منتقل شد.

یکی از نقاط قوت برنامه سوم توسعه در مورد تربیت‌بدنی و ورزش، تعیین راهکارهای اجرای اهداف و سیاست‌های فوق‌الاشاره بود که به تصویب هیئت وزیران نیز رسید. لکن به‌رغم آن همان‌طور

که ذکر شد، راهکارهای تعیین شده به صورت کامل عملیاتی نشد. زیرا در اجرای آن دولت موظف بود، ظرف مدت یک سال طرح جامع ورزش را با تکیه بر سیاست‌های یادشده تدوین و به تصویب رساند که در نهایت به طور ناقص در سال‌های آخر برنامه تهیه شد و از آنجا که دارای نقاط ضعف نیز بود، در دولت بعدی برای اجرا مورد توافق واقع نشد و اکنون نیز منفعّل مانده است. لذا در آسیب‌شناسی از ورزش، عدم اجرایی شدن طرح جامع ورزش از نکات مهم است. زیرا تمامی استراتژی‌های برنامه در قالب راهکارهای اجرایی مذکور پیش‌بینی شده بود. در این خصوص لازم به ذکر است که بجای تهیه «طرح جامع ورزش کشور» که حکم قانونی برنامه سوم محسوب می‌شد، سندی تحت عنوان «سند راهبردی نظام جامع ورزش کشور» تهیه و به تصویب هیئت وزیران رسید، که آن هم راهگشا نبود و در واقع طرح مورد تأکید برنامه، تهیه نگردید.

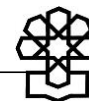
سیاست‌های ورزش در برنامه چهارم توسعه، همان سیاست‌های برنامه سوم است که چون کاملاً اجرایی نشده بود به این برنامه منتقل گردید. یکی از نقاط ضعف اصلی برنامه چهارم در مورد ورزش آن است که به رغم عدم تهیه و تصویب «طرح جامع ورزش کشور» که قرار بود در برنامه سوم تهیه شود، صرفاً به استناد «سند راهبردی نظام جامع ورزش کشور» که آن نیز مورد قبول بسیاری از خبرگان و کارشناسان نیست و به تصویب مجلس شورای اسلامی نیز نرسیده بود، در برنامه چهارم به آن تأکید گردید. با توجه به مفاد برنامه مذکور، ملاحظه می‌شود که پیش‌بینی‌های لازم در زمینه رشد و توسعه ورزش از قبیل افزایش سرانه فضاهای ورزشی، رشد و توسعه ورزش همگانی، رشد و توسعه ورزش مدارس، دانشگاه‌ها و بانوان، توسعه ورزش قهرمانی، حرفه‌ای شدن ورزش و ایجاد زمینه‌های مورد نیاز از قبیل تهیه و واگذاری زمین برای ایجاد تعاونی‌های ورزشی و باشگاه‌ها و غیره صورت گرفته است. لکن تکلیف به خصوصی شدن فعالیت‌های ورزش حرفه‌ای به میزان صد درصد در طول برنامه چهارم در قالب بند «ز» ماده (۱۱۷) انجام نشده است. در مجموع با نگاهی به عملکرد ماده (۱۱۷) قانون برنامه چهارم، ملاحظه می‌شود که بیشتر در زمینه ساخت‌وسازهای ورزشی و اجرای بند «ب» ماده (۱۱۷) برنامه مذکور دایر بر اختصاص یک درصد از اعتبارات دستگاه‌های اجرایی به ورزش، عملکرد مثبت بوده و دیگر بندهای مصوب، در حد انتظار اجرایی نشده است.

شاید بتوان گفت که یکی از دلایل عدم اجرای خصوصی‌سازی ورزش و نیز توسعه نامناسب ورزش حرفه‌ای، وجود بند «ب» ماده (۱۱۷) برنامه چهارم است که به دلیل در اختیار قرار دادن اعتبارات مناسب به دستگاه‌های اجرایی، اتکا به دولت را بیشتر کرده و ورزش حرفه‌ای و قهرمانی بجای خصوصی شدن، دولتی شده است که این از آسیب‌های جدی به ورزش کشور محسوب می‌شود. در واقع این بند برای عمومی کردن ورزش و حفظ سلامت کارکنان دولت به تصویب رسیده بود، لکن عملکرد

آن نشان‌دهنده علاقمندی دستگاه‌ها و به‌خصوص دستگاه‌های مرتبط با صنایع که یک درصد اعتبارات آنها رقم قابل توجهی است، به سوی تیم‌داری و باشگاه‌داری تمایل یابند و باعث بروز مشکلات فراوانی از حیث حرفه‌ای‌گری با اعتبارات دولتی و افزایش هزینه‌ها و خریدوفروش بازیکنان و آن هم برای چند رشته ورزشی که در رأس آن رشته فوتبال قرار دارد، شوند.

برنامه پنجم توسعه دو ماده (۱۳) و (۱۴) و نیز دو جزء «۱۲» و «۱۳» بند «الف» ماده (۱۹) مستقیماً با ورزش ارتباط دارد و بقیه مواد به‌صورت کلی برای دستگاه فرهنگی می‌باشد و تکالیفی از قبیل فضا برای مسجد و نمازخانه در مجموعه‌های ورزشی (بند «د» ماده (۶)) و یا کمک بلاعوض برای پروژه‌های ورزشی مجاور مساجد و کانون‌های فرهنگی و ورزشی بسیج در صورت پیشرفت فیزیکی ۵۰ درصد و یا ایجاد مدیریت واحد ساماندهی امور مربوط به فعالیت‌های ورزشی دانشجویان (بند «ه» ماده (۲۰)) اختصاص دارد که به‌دلیل حکم کلی اطلاع دقیقی از عملکرد در دست نیست. لکن ماده (۱۳) قانون برنامه پنجم توسعه مهمترین حکم قانونی می‌باشد که در آن به توسعه ورزش همگانی، قهرمانی و زیرساخت‌ها تأکید گردیده و از نکات مثبت این ماده ممنوعیت هزینه برای ورزش حرفه‌ای است. در این خصوص و با اعتبارات تأمین شده در قوانین بودجه سنواتی، بسیاری از زیرساخت‌های ورزشی تکمیل و به بهره‌برداری رسیده است. به نحوی که سرانه ورزشی از ۴۰ سانتیمتر به ۶۰ سانتیمتر رسیده است. ورزش همگانی نیز توسعه‌یافته و همانطوری‌که در جدول ۱ درج شده افراد تحت پوشش افزایش مناسبی داشته‌اند. علاوه بر آن شهرداری‌های شهرهای بزرگ، امکانات مناسبی را برای ورزش عموم مردم فراهم آورده که از نکات مثبت است. ورزش قهرمانی نیز توسعه یافته و حاصل آن در میادین بین‌المللی به‌خصوص المپیک و پارالمپیک، آسیایی و پاراآسیایی و جهانی از حیث کمی و کیفی مثبت ارزیابی می‌شود. لکن در زمینه ممنوعیت هزینه از اعتبارات دولتی برای ورزش حرفه‌ای ملاحظه می‌شود که به‌رغم تأکید صورت گرفته، همچنان هزینه‌هایی که مبلغ آن قابل توجه است برای این نوع ورزش‌ها و به‌خصوص لیگ‌های فوتبال، والیبال و بسکتبال هزینه می‌گردد که از طرق مختلف دولتی انجام می‌شود. در این خصوص ضروری است دستگاه‌های نظارتی مستقیماً وارد عمل شده و گزارش لازم را برای مراجع ذی‌ربط و به‌خصوص مجلس محترم شورای اسلامی ارسال نمایند.

ضمناً در زمینه، واگذاری زمین از سوی وزارت جهاد کشاورزی برای توسعه اماکن ورزشی به‌طور رایگان به وزارت ورزش و جوانان و نیز قیمت معاملاتی برای بخش خصوصی و تعاونی، موضوع مثبت ارزیابی نمی‌شود و صرفاً در برخی از مناطق کشور که مشکل زمین کمتر است، موضوع تحقق

یافته است. ضمن آنکه برای واگذاری زمین به بخش خصوصی عملکرد منفی می‌باشد و خصوصی‌سازی ورزش با توجه به مشکل زمین تحقق واقعی نیافته است.

موارد مرتبط با بهره‌برداری از اماکن ورزشی وزارت ورزش و جوانان در ساعات بلااستفاده جهت ارتقای سلامت جسمی دانش‌آموزان موضوع جزء «۱۲» بند «الف» ماده (۱۹) تحقق یافته که افزایش جمعیت تحت پوشش ورزش دانش‌آموزی در جدول ۱ بیانگر آن است. در این زمینه تفاهمنامه‌ای بین دو دستگاه مرتبط مبادله شده که مورد عمل قرار می‌گیرد. همچنین در زمینه افزایش سرانه فضاهای ورزشی موضوع جزء «۱۳» ماده مذکور، لازم به ذکر است که اعتبارات تأمین شده برای این منظور در حدی نبوده که نیازهای واقعی را برطرف کند و صرفاً پروژه‌های در دست اجرا تا حد نسبتاً قابل قبولی به اتمام رسیده و بهره‌برداری می‌شوند که مؤید آن حذف طرح‌های مربوطه در قانون بودجه است.

چالش‌ها و مشکلات بخش تربیت‌بدنی و ورزش

با توجه به وجود چالش‌ها و مشکلات مختلف در حوزه‌های مرتبط با تربیت‌بدنی و ورزش موارد مربوطه طبقه‌بندی شده به شرح ذیل می‌باشد:

۱. مشکلات ورزش قهرمانی و حرفه‌ای

- عدم ساماندهی ورزش حرفه‌ای و برون‌سپاری باشگاه‌های دولتی در جهت خصوصی‌سازی ورزش مطابق اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران. در برنامه چهارم و ادامه آن در برنامه پنجم با اعتبارات دولتی، باشگاه‌های دولتی که اکثر قریب به اتفاق آنها از اعتبارات دولتی استفاده می‌نمایند باعث شده تا توان بخش خصوصی در رقابت با این باشگاه‌ها کافی نباشد و نتوانند در زمینه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای فعالیت نمایند که برخلاف عرف جهانی است ضمن آنکه اجرای خصوصی‌سازی ورزش که از احکام اصل چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است اجرایی نگردد و باعث مشکلاتی برای ورزش قهرمانی و بسیاری از ورزشکاران که در رشته‌های درآمدزا فعالیت ندارند شده است که نتیجه آن به کل ورزش قهرمانی کشور و به‌خصوص در میادین بین‌المللی منعکس می‌گردد. لذا ضروری است در برنامه ششم ضوابط ورزش حرفه‌ای و قهرمانی تعیین و ساماندهی لازم صورت پذیرد تا این مشکل برطرف و باشگاه‌های دولتی در برنامه ششم از گردونه ورزش حرفه‌ای حذف شوند. در این صورت و با ایجاد تسهیلات لازم بخش خصوصی راغب به سرمایه‌گذاری شده و قطعاً توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای را در پی خواهد داشت.

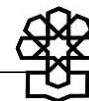
۲. ضعف در اجرا و زیرساخت‌های ورزشی

- عدم سیاستگذاری واحد و هماهنگی کافی بین ارگان‌هایی که در ورزش فعالیت دارند، مانند وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و آموزش عالی، بهداشت و درمان، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در این خصوص لازم به ذکر است که بسیاری از ارگان‌های مرتبط با ورزش برنامه‌هایی در زمینه همگانی کردن، ورزش قهرمانی، تربیتی و... تدوین و اجرا می‌نمایند که هرچند در جای خود مناسب و اثربخش است، لکن در مرجع خاصی مورد هماهنگی قرار نمی‌گیرد تا اثربخشی آن بیشتر و از دوباره‌کاری و اتلاف سرمایه‌گذاری جلوگیری شود.

- ضعف در بدنه مدیریت‌های میانی و کارشناسی دستگاه‌های ورزشی و ضرورت به‌کارگیری برنامه‌ریزان و متخصصان ستادی و اجرایی در حوزه ورزش کشور، در این مورد قابل توجه است که بسیاری از نیروهای وارد شده در بدنه ورزش یا افرادی هستند که ورزشکار بوده و آشنایی کافی با مسائل مدیریتی و کارشناسی ندارند و یا آنکه از افراد سیاسی برای مدیریت انتخاب شده‌اند. ضمن آنکه چون افرادی که از دانشگاه‌ها به بدنه ورزش ورود می‌نمایند آموزش و کارآموزی لازم را در زمینه‌های مختلف کاری و ستادی ندیده‌اند، کارآیی مطلوب را ندارند و باعث اتلاف توان مالی و مدیریتی فوقانی در حوزه‌های مختلف می‌شوند، لذا ضروری است این مشکل به نحو مطلوب در جهت توسعه همه‌جانبه ورزش رفع گردد.

- کم‌رنگ بودن دیپلماسی ورزشی، در جهت حضور مناسب در مراکز تصمیم‌گیری بین‌المللی به‌منظور رشد و توسعه و ارتقای جایگاه جهانی و بهره‌گیری از امتیازات آن، امروزه دیپلماسی مناسب ورزشی مورد توجه خاص مسئولان ورزشی کشورهاست و از آن طریق امتیازات مناسبی را در حوزه‌های ورزش و نیز بهره‌برداری‌های اقتصادی و روابط فرهنگی کسب می‌نماید. عضویت در فدراسیون‌های بین‌المللی و آسیایی باعث رشد این ورزش‌ها شده و در مواردی که حقوق ورزشکاران به‌دلیل نداشتن کرسی در این فدراسیون‌ها ضایع می‌گردد بسیار مؤثر در جهت احقاق حق است و از آن گذشته می‌تواند با دیپلماسی مناسب نسبت به بازاریابی و اخذ مجوز برگزاری مسابقات در داخل کشور و صدور محصولات ورزشی به کشورهای دیگر بسیار مناسب باشد و ارزش‌های فرهنگی و اسلامی کشور را از طریق ورزشکاران به کشورهای دیگر منتقل نماید. در این زمینه هرچند اقداماتی صورت گرفته ولی کافی نیست و نیاز به تلاش بیشتر مسئولان و ارگان‌های داخلی دارد.

- عدم سازگاری فعالیت‌های فعلی ورزش با برخی احکام قانون سازمان تربیت‌بدنی سابق، که ضرورت تدوین هرچه سریع‌تر قانون و اساسنامه جدید وزارت ورزش و جوانان را ضروری می‌کند. با در نظر داشتن از تصویب قانون سازمان تربیت‌بدنی ایران بیش از ۴۰ سال می‌گذرد و در طول این مدت نیازها تغییر نموده است، هماهنگی و همخوانی لازم بین نیازهای فعلی با این قانون کم‌رنگ شده و جوابگو

نیست. ضمن آنکه با تشکیل وزارت ورزش و جوانان برخی از موارد وجود دارد که باید در قانون مذکور لحاظ شود. لذا ضروری است نسبت به تصویب اساسنامه جدید برای ورزش کشور اقدام گردد تا کاستی‌های موجود برطرف و از وجود مشکلات جلوگیری شده و امکان توسعه بیشتر ورزش فراهم شود.

۳. موانع و آسیب‌های ورزش همگانی

- ناکافی بودن رسیدگی به ورزش همگانی به‌رغم تأکید ماده (۱۳) قانون برنامه پنجم توسعه و نیز ایجاد تسهیلات لازم برای ورزش‌های بومی محلی و باستانی و ملی که جزء ورزش‌های همگانی محسوب شده و باعث توسعه آن می‌شود. هرچند در برنامه‌های پنج‌ساله دولت و به‌خصوص برنامه چهارم و پنجم بر توسعه ورزش همگانی تأکید شده و اقدامات خوبی نیز صورت گرفته است، لکن با در نظر داشتن جمعیت کشور و ورود برخی از وسایل ارتباطات جمعی الکترونیکی و نیز برخی از مشکلات ناشی از خستگی‌های روزانه و نداشتن وقت، باعث گردیده تا در حد انتظار مردم جذب ورزش همگانی نشوند. در این خصوص ورزش‌های بومی، محلی و باستانی نقش بسزایی دارد که در واقع باید مورد توجه ویژه قرار گیرند تا ورزش همگانی بیشتر تحقق یابد. تعیین سرانه ورزشی برای مردم و ایجاد زیرساخت‌های کم‌هزینه و فرهنگ‌سازی از طریق رسانه‌ها در این راه می‌تواند مؤثر واقع شود.

- کم‌توجهی به ورزش دانش‌آموزان. از مهمترین عامل پیشرفت در ورزش از منظر همگانی و نیز ورزش قهرمانی، ورزش دانش‌آموزان است. زیرا در این سنین فراگیری مهارت‌های ورزش و علاقه‌مندی صورت می‌گیرد، که نتیجه آن به ورزش‌های همگانی و قهرمانی منعکس می‌گردد. لذا در صورتی که فردی مهارت یکی از ورزش‌ها را فرا نگرفته باشد، انگیزه ورزش کردن نخواهد داشت و در صورت انجام برخی حرکات خشک ورزشی پس از مدتی دلزده شده و ورزش را رها می‌کند، اما در صورت داشتن مهارت چون در قالب تفریح و بازی نیز صورت می‌گیرد این علاقه‌مندی تا سنین کهنسالی ادامه خواهد داشت و ازسوی دیگر در صورت داشتن استعداد در رشته‌های قهرمانی نیز موفق خواهد بود.

۴. مسائل و مشکلات اعتباری

- عدم اجرای کامل تمرکززدایی در حوزه ورزش و جوانان و نیز ضرورت تجدیدنظر در تقویت اعتبارات استانی بدین منظور. در این زمینه لازم به ذکر است که هرچند تمرکززدایی در برخی از موارد ستادی و عملیاتی و تشکیلاتی صورت گرفته، لکن کافی به نظر نمی‌رسد و باعث شده تا تمرکز نیروها بیشتر در شهرهای پرجمعیت صورت گیرد و ادارات شهرستان‌ها و بخش‌ها از حیث اعتبارات ملی و استانی کمتر بهره‌مند شده و بتوانند هیئت‌های مختلف ورزشی را در سطح کشور تقویت و حمایت نمایند. مضافاً اینکه اعتبارات استانی در اختیار استان‌ها قرار گیرد و از طریق شورای برنامه‌ریزی استان قرار

می‌گیرد و در این زمینه معمولاً ورزش از اولویت کمتری با توجه به مسائل اساسی استان برخوردار است که این خود از چالش‌های مهم برای ورزش کشور محسوب می‌گردد.

- عدم تناسب بین اعتبارات هزینه‌ای (جاری) و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عمرانی) به نحوی که حدود ۷۵ درصد اعتبارات ورزشی مرتبط با پروژه‌های عمرانی است و در نتیجه فعالیت‌های اصلی ورزش اعتبار قلیلی دارد. در این زمینه ضروری است ضمن توجه به اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام به نحوی عمل گردد تا اعتبارات جاری جوابگوی فعالیت‌های ورزشی که باید در پروژه‌های به بهره‌برداری رسیده، صورت گیرد در حد مناسب تأمین گردد.

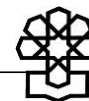
- عدم هماهنگی توسعه زیرساخت‌ها در حد مورد نیاز با توجه به افزایش جمعیت و نبود دسترسی آسان مردم به امکانات و فضاهای ورزشی. در این زمینه نکته اساسی عدم توزیع عادلانه ایجاد فضاهای ورزشی در سطح کشور با توجه به استعدادهای مناطق و آمایش سرزمین است. برخی از استان‌ها به دلیل داشتن پروژه‌های ملی پرهزینه از امکانات اعتباری خوبی برخوردار است و زیرساخت‌های خوبی با توجه به پیگیری مسئولان وقت ایجاد شده و یا در دست احداث است که این پروژه‌های نیمه‌تمام خود هرساله اعتباراتی را جذب می‌نمایند و مانع ایجاد زیرساخت‌های لازم در مناطق مختلف با توجه به کمبودها، نیازها و در نهایت توسعه ورزش صورت گیرد.

۵. مسائل و مشکلات فرهنگی و آموزشی

- کم‌توجهی به امور فرهنگی در ورزش و بروز بداخلاقی‌هایی در فعالیت‌های ورزشی به دلیل ورود اعتبارات هنگفت دولتی در ورزش باشگاهی و حرفه‌ای و نیز ایجاد پدیده دلالی در برخی از ورزش‌های پردرآمد مانند فوتبال و... بهره‌گیری سیاسی و تبلیغاتی از ورزش به‌عنوان یک ابزار که باعث شده برخی از رسانه‌های ورزشی در جهت حفظ خود و درآمدزایی، بزرگنمایی چهره‌ها را صورت دهند و به حاشیه‌های ورزشی که زمینه بداخلاقی‌های بعدی را فراهم می‌کند دامن زنند. نظارت در این زمینه نیز کمتر صورت می‌پذیرد و سوءاستفاده افراد سودجو از این رسانه‌ها باعث ضربه زدن به اخلاق و معنویات و ارزش‌ها در ورزش می‌شود و ضروری است نظارت لازم از سوی ارگان‌ها در این رابطه صورت گرفته و در برنامه‌های مرتبط با آنها احکام لازم در برنامه ششم تصویب گردد.

پیشنهادهای

با توجه به عملکرد و وضع موجود و بخش تربیت‌بدنی و ورزش و نیز تحلیل صورت گرفته از احکام قوانین برنامه پنجم توسعه، پیشنهاد می‌شود در برنامه ششم توسعه به نکات زیر توجه و قوانینی تصویب گردد تا انتظارات از ورزش کشور تأمین نماید. لذا پیشنهادهای زیر ارائه می‌گردد:

۱. در احکام ذی‌ربط توجه به انسجام و هماهنگی و سیاستگذاری واحد با در نظر داشتن دستگاه‌های مختلف که در زمینه ورزش فعالیت می‌نمایند، صورت گیرد.
۲. احکامی به تصویب برسد که قابل اجرا و ارزیابی باشد و از تصویب احکامی که متولی و مسئول و پاسخگوی آن مشخص نیست، خودداری گردد.
۳. حکمی صادر گردد تا از تأمین اعتبار در قالب ردیف‌های متفرقه که معمولاً درصد وصولی آن کامل نیست و چون تدریجاً اختصاص می‌یابد قابل برنامه‌ریزی و اجرا در طول سال نمی‌باشد جلوگیری شود و به‌جای آن در قالب یک ماده قانونی دولت موظف گردد تا اعتبار ردیف‌های متفرقه را در آخرین قانون بودجه تجمیع نموده و در ذیل دستگاه‌های ذی‌ربط تأمین نماید.
۴. هر نوع حکم قانونی در برنامه ششم توسعه مبتنی بر شاخص‌های هدف باشد و مقرر گردد تا در طول برنامه اهداف خاص قابل ارزیابی برسند. در این خصوص هریک از دستگاه‌های مربوطه به‌طور مشخص ذکر شوند تا امکان ارزیابی و پاسخگویی به مجلس و دستگاه‌های نظارتی فراهم گردد.
۵. در برنامه ششم توسعه به ورزش دانش‌آموزان که زیربنای ورزش کشور را تشکیل می‌دهند و باعث رشد ورزش همگانی در کوتاه‌مدت و بلندمدت می‌شوند توجه گردد و تکالیف اجرایی لازم نیز تعیین شود.
۶. برای ورزش همگانی و عمومی کردن ورزش توجه ویژه به نحوی مبذول شود تا دولت مکلف به تأمین سرانه ورزشی برای مردم گردد و یا تسهیلاتی مانند بن کتاب و یا در اختیار قرار دادن رایگان امکانات برخی از ورزشگاه‌ها، قرار داده شود.
۷. دولت مکلف به تعیین تکلیف باشگاه‌های ورزشی و حرفه‌ای دولتی گردد و تسهیلاتی میان‌مدت با بازپرداخت طولانی مدت برای این منظور فراهم شود تا خصوصی‌سازی در برنامه ششم تحقق یابد.
۸. برای احیا و توسعه و رشد ورزش‌های بومی و محلی و سنتی و پهلوانی و نیز ورزش‌های معلولان و جانبازان، جایگاه خاصی در برنامه منظور گردد و دولت مکلف به ایجاد تسهیلات اعتباری در سال‌های برنامه برای این منظور شود.
۹. دولت مکلف گردد تا به‌منظور توسعه ورزش قهرمانی و به‌خصوص ورزش‌های آسیایی، المپیک و پارالمپیک و پاراآسیایی، به نحوی عمل نماید تا فدراسیون‌های ورزشی ذی‌ربط از استقلال کافی برخوردار شده و تدریجاً در طول برنامه خودکفا گردند.
۱۰. از آنجا که ورزش‌های دانشجویی و نیز کارگری تأثیر بسزایی در توسعه ورزش همگانی، قهرمانی و نیز سلامت جامعه دارند، دولت تسهیلات لازم را برای این ورزش‌ها در قالب یک حکم قانونی در برنامه ششم توسعه فراهم نماید.

۱۱. تنظیم نظام جامع ورزش بانوان و تصویب آن در کمیسیون فرهنگی مجلس و تقنین رویکرد و سیاستی واحد برای ورزش بانوان (همگانی و قهرمانی) با توجه به مباحث فقهی، قانونی، شرعی و اجتماعی اتخاذ شود.
۱۲. ساماندهی اماکن، املاک و مستغلات و به‌خصوص مکان‌ها و تأسیسات ورزشی دارای معارض و احکام دادگاه در برنامه ششم مورد توجه قرار گیرد تا این معضل برطرف گردد.
۱۳. با توجه به وجود خیرین برای ایجاد مکان‌های ورزشی در سطح کشور جهت بخشیدن به انگیزه‌های معنوی و نیات خیرخواهانه آنان در قالب احکام مربوطه در برنامه ششم توسعه مورد نظر قرار گیرد تا بخشی از کاستی‌ها در این زمینه برطرف شود.

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. قانون برنامه اول توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ایران.
۳. قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ایران.
۴. قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ایران.
۵. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ایران.
۶. قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ایران.
۷. قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور و قوانین بودجه سنواتی مرتبط.
۸. قانون تأسیس سازمان تربیت‌بدنی سابق.
۹. اساسنامه فدراسیون‌های ورزشی و کمیته ملی المپیک ایران.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۴۵۱۹

عنوان گزارش: بررسی و تحلیل وضعیت تربیت بدنی و ورزش با تأکید بر احکام برنامه‌های پنجگانه توسعه

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه تربیت بدنی و جوانان)

تهیه و تدوین کنندگان: ابوالفضل خورشیدی، نرگس صادقی‌پور

ناظر علمی: سینا کلهر

متقاضی: معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. برنامه
۲. ورزش همگانی
۳. ورزش قهرمانی
۴. ورزش حرفه‌ای
۵. ورزش آموزشی و تربیتی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۸/۲۰